

به رنگ کودکی

خاطرات جواد صحرایی،

نونهال نه‌ساله، از سال‌های حضور در جبهه

حسن و حسین شیردل

دفتر مطالعات و ادبیات پایداری مراکز استانی
دفتر مطالعات و انتساب بهاری حوزه هنری استان مازندران

به رنگ کودکی

خاطرات جواد صحرایی

حسن و حسین شیردل

چاپ و صحافی: شرکت افست (سهامی عام)

چاپ اول: ۱۳۹۱

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۷۵-۳۴۲-۸

قیمت: ۳۹۰۰ تومان

فصل و چاپ نوشته‌ها منوط به اجازه‌ی رسمی از ناشر است.

سرشناسه: صحرایی، جواد، ۱۳۵۵ - مصاحبه‌شونده
عنوان و نام پدیدآور: به رنگ کودکی: خاطرات جواد
صحرایی / نویسنده: از سال‌های حضور در جبهه /
حسن و حسین شیردل؛ [برای] دفتر مطالعات و ادبیات
پایداری مراکز استانی و دفتر مطالعات و ادبیات پایداری
حوزه هنری استان مازندران.
مشخصات نشر: تهران: شرکت انتشارات سوره مهر،
۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۱۲۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۷۵-۳۴۲-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

عنوان دیگر: خاطرات جواد صحرایی، نویسنده: از
سال‌های حضور در جبهه

موضوع: صحرایی، جواد، ۱۳۵۵ -

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ - - خاطرات

شناسه افزوده: شیردل، حسین، ۱۳۵۵ - مصاحبه‌گر

شناسه افزوده: شیردل، حسن، ۱۳۵۷ - مصاحبه‌گ

شناسه افزوده: شرکت انتشارات سوره مهر

شناسه افزوده: سازمان تبلیغات اسلامی استان مازندران

حوزه هنری، دفتر مطالعات و ادبیات پایداری

شناسه افزوده: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری

اداره کل امور استان‌ها، دفتر مطالعات و ادبیات پایداری

رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ ۲۲۲۳ پ ۱۲۹۹ / DSR

رده بندی دیویی: ۹۵۵ / ۸۴۳-۹۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۹۱۴۸۸

نشانی: تهران، خیابان حافظ، خیابان رشت، پلاک ۲۳

صندوق پستی: ۱۱۴۴ - ۱۵۸۱۵ تلفن: ۶۶۴۷۷۰۰۱

تلفن مرکز بخش: (پنج خط) ۶۶۴۶۰۹۹۳ فکس: ۶۶۴۶۹۹۵۱

www.iricap.com

اشاره

انقلاب اسلامی ایران یکی از شگرف‌ترین انقلاب‌های مردمی می‌باشد که در تحقق و شکل‌گیری آن، عناصر مختلفی نقش داشته‌اند که می‌توان بارزترین آن را رهبری دینی و عشق و علاقه مردم به اسلام و دفاع از ارزش‌های آن دانست.

پس از پیروزی انقلاب، توطئه‌ها و تهدیدهای بسیاری، چه داخلی و چه خارجی، این حادثه بزرگ را مورد تهاجم قرار داد که می‌توان به قائله کردستان و بلوچستان به طور خاص اشاره کرد که توان بسیاری از علاقه‌مندان به انقلاب و نظام نوپای اسلامی را به خود اختصاص داد.

با شروع جنگ تحمیلی توسط رژیم بعثی عراق، همه افشار و اقوام ایرانی احساس کردند که تمامیت ارضی کشور و انقلاب اسلامی در معرض تهدید جدی قرار گرفته است و این خود شروع فصل جدیدی از حماسه‌آفرینی ایرانیان غیور بود.

حضور کم‌نظیر کرد و ترک و بلوچ و لر و فارس در کنار هم، تجربه منحصر به فردی بود که تاریخ معاصر ما تجربه کرد. کتاب «به رنگ کودکی» خاطرات جواد صحرایی، که از نه‌سالگی

به همراه خانواده در منطقه جنگی حضور داشته و برادران شیردل به خوبی توانسته‌اند خاطرات این نونهال رزمنده را ثبت و ضبط نموده و مطالب بسیار خواندنی در اختیار علاقمندان قرار دهند.

دفتر مطالعات و ادبیات پایداری مراکز استانی، از بدو شکل‌گیری ضمن تشویق حوزه‌های هنری استان‌ها در شناسایی حوادث و افراد با محوریت انقلاب اسلامی و دفاع مقدس، در نظر دارد نقش تاریخی تمامی اقوام ایرانی در سراسر کشور را در پیدایش و حفظ انقلاب ثبت و ضبط نماید.

این کتاب نمونه‌ای از این حرکت است. امید که مورد قبول واقع شود.

دفتر مطالعات و ادبیات پایداری مراکز استانی
اداره کل امور استان‌ها

مقدمه

وقتی برادران شیردل - که چند سالی است به اقتضای حضور در عرصه نوشتن و آشنایی‌ام با ایشان از دلبستان زندگی‌ام آگاه شدند - پیشنهاد شروع مصاحبه را به من دادند. و از آنجا که بنا بود چاپ اثری در این ارتباط در حوزه هنری رقم بخورد، در قدم اول شمه‌ای از سوره را با جناب آقای مرتضی سرهنگی رئیس دفتر ادبیات و هنر مقاومت حوزه هنری - در میان گذاشتند. وقتی برادران شیردل از استقبال آقای سرهنگی در این باره و قابلیت کتاب شدن آن بامن صحبت کردند. غافلگیر شدم و شور و شعفی فراوان هم وجودم را فراگرفت. راستش اول که حسن و حسین عبارت «موقعیت استثنایی سوره» را بیان کردند، کمی شک برم داشت که نکند برای انجام بهتر مصاحبه این حرف را زده‌اند و اینکه در طول مصاحبه جا نرزم. بعد از آن هم گفتند نظر آقای سرهنگی نیز همین است. وقتی

قرار شد اردیبهشت سال ۱۳۸۹، به نمایندگی از ستاد کنگره شهدای مازندران، برای دریافت جایزه «ناشر برگزیده سپاه» به سرای اهل قلم غایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بروم، موقعیت را غنیمت شمردم و به حوزه هنری تهران رفتم. سراغ آقای سرهنگی را از بچه‌های آنجا گرفتم. امیدی به دیدن ایشان نداشتم؛ چون هم پنجشنبه بود، هم اینکه آقای سرهنگی مثل همه آدم‌های مشهور نباید یک‌جا بند بشود؛ اما گویا همه گمان‌های من اشتباه بود.

با ورود به دفتر ساده و بی‌پیرایه او، و معرفی مختصر خودم، آقا مرتضی به اعتبار آشنایی تلفنی، بنده را مورد تفقد قرار داد و در زمانی نسبتاً طولانی، گفتیم و شنیدیم. در همین نشست بود که عبارت «موقعیت استثنایی سوژه» حسن و حسین دوباره تکرار شد؛ اما این بار از زبان آقای سرهنگی.

نکته تأمل‌برانگیز در صحبت آقای سرهنگی رویکرد راوی و نویسنده در پرداخت این سوژه استثنایی بود. وی برای رویکرد نگارنده و راوی اثر، تا آنجا اصالت قائل بود که به اصل امیدبخشی نسل جنگ‌دیده، که خوانندگان اثر هستند، خدشه‌ای وارد نشود؛ مثلاً آنجایی که مصاحبه‌شونده از تبعات روانی جنگ سخن به میان می‌آورد، می‌بایست نگارنده روایت را نلطیف کند تا در نهایت، حس ناخوشایندی در خواننده به وجود نیاید.

با حرف آقا مرتضی موافق بودم؛ اما به نظر من از جنبه‌هایی این برهنگی در روایت دارای محسناتی نیز است:

۱. تبعات روانی جنگ، که بهای پرداختی ما به جنگ است و تاکنون از آن غافل مانده‌ایم، رخ خواهد نمود.
۲. آسیب‌دیدگان جنگ در این اثر، زنان و فرزندان فرماندهان

هستند که به واسطه کیفیت حضورشان: دوری از زادگاه، جابه‌جایی مدارس و افت شدید تحصیلی و ده‌ها مورد دیگر، به واسطه شرح ماجرای آنها، مورد توجه و حمایت مراجع ذی‌صلاح درمانی کشور قرار خواهند گرفت و در نتیجه بسیاری از مشکلات و عواقبی که شب و روز دامن‌گیر این عده از عزیزان است، رفع خواهد شد.

و...

گاهی وقت‌ها که تنها می‌شوم و به آلبوم عکس‌ها و فیلم‌های زمان جنگم سرک می‌کشم، با خودم می‌گویم، چرا بین همه همسالان، حضور من با حسن شرایط ویژه‌ای در فضای پراشتیاب، معنوی، و شیرین جنگ رقم خورد؟ نکته‌ای که هنوز برای آن پاسخ روشنی دریافت نکرده‌ام.

خداوند را به پاس درک حضور شهیدان و الامقام، که هر یک چون ستاره‌ای در آسمان انسانیت و محبت می‌درخشند، شکر می‌گویم و لازم می‌دانم از سردار مرتضی قربانی، فرمانده وقت لشکر ۲۵ کربلا، که با رضایت وی حضور اینجانب در فضای جبهه و جنگ رقم خورد، سپاس و امتنان به عمل آورم. از خداوند بزرگ برای ایشان سعادت و بهروزی آرزومندم و از نویسندگان این اثر، آقایان حسن و حسین شیردل، که زحمات زیادی را در مصاحبه و تدوین این کتاب متحمل شده‌اند، و نیز از جناب آقای مرتضی سرهنگی به دلیل حمایتشان در چاپ اثر، تقدیر و تشکر می‌کنم.

با تشکر

بهمن ۱۳۸۹، جواد صحرایی